

EXPORTVERGUNNINGEN

Van identificatie tot aanvraag

Dit artikel is het begin van een serie artikelen over het aanvragen van exportvergunningen. Voordat ik toekom aan het behandelen van het aanvraagproces, is het misschien goed om nog even een aantal uitgangspunten – van belang voor het op juiste wijze melden, aanvragen van transfers en/of exporten – op een rijtje te zetten.

In dit artikel ga ik enkel in op meldingen en exportvergunningen onder de Algemene Douanewet, het Besluit strategische goederen en de Wet strategische diensten. Het aanvragen van vergunningen onder de Sanctiewet 1977 is geen onderwerp van dit artikel.

LET OP: dit artikel beschrijft een aantal zaken op hoofdlijnen omwille van verduidelijking. Besluiten omtrent het wel of doen of aanvragen van een indelingsverzoek, een sondage, een melding of een vergunning kunt u enkel nemen op basis van de toepasselijke wet- en regelgeving en gedegegen kennis omtrent de aard van uw technologie, dienst, goed of software, de transactie en de daarin betrokken partijen en het voorgenomen eindgebruik. Raadpleeg waar nodig de CDIU, het ministerie van Buitenlandse Zaken en/of een andere expert.

Wat wordt er geëxporteerd?

Het aanvragen van exportvergunningen – dual-use en/of militair – is geen sinecure. De eerste vraag die gesteld moet worden is waarvan concreet sprake is: technologie, een dienst, een goed en/of software. De Wet strategische diensten (Wsd) is relatief nieuw (in werking getreden op 1 januari 2012). Onze ervaring is dat nog niet alle ondernemingen die op dit gebied exporteren, op de hoogte zijn van de regels en dus van de noodzaak om in voorkomende gevallen een exportvergunning aan te vragen.

De Wsd regelt de niet-fysieke overdracht van programmatuur en technologie, het leveren van technische bijstand en het van tussenhandelsdiensten ('brokering'). Denk bij de niet-fysieke overdracht aan uitwisseling van informatie binnen ERP-systemen, door middels (FTP-)servers (waar staan die?), e-mail, het uploaden van informatie naar het internet, het gebruik van de telefoon et cetera.

Onder technische bijstand wordt begrepen "de technische ondersteuning in verband met reparaties, ontwikkeling, productie, assemblage, testen, onderhoud, of een andere technische dienst, die in ieder geval de vorm kan aannemen van instructies, training, overdracht van praktische kennis of vaardigheden of adviesdiensten."

Tussenhandelsdiensten maken transacties in strategische goederen mogelijk en omvatten onder meer onderhandelen, regelen, bemiddelen, verkopen en aankopen.

Serie Exportvergunningen: van identificatie benodigde vergunning naar aanvraag.

1. Algemeen inleiding en overzicht
2. Soorten vergunningen, registratieplicht, indelingsverzoeken & sondages
3. Het interne compliance programma
4. Het aanvraagproces
5. Afwegingen door CDIU en het ministerie van Buitenlandse Zaken

En dan moeten we natuurlijk niet de goederen vergeten. Ik veronderstel dat die bekend terrein zijn en ga er dus niet verder op in. De strategische diensten volgen de classificatie van de goederen waarop zij betrekking hebben.

Meldingen

Sommige exports of daaraan verbonden handelingen zijn gebonden aan een melding, bijvoorbeeld brokering bij dual-use goederen. Daarbij kan nog onderscheid worden gemaakt tussen een eenmalige meldplicht en een melding per transactie. Bij een eenmalige meldplicht meldt de broker aan de CDIU voor welke dual-use goederen zij meestal tussenhandelsdiensten verlenen en voor welke landen hun diensten meestal zijn bedoeld. Bij de meldplicht per transactie moet de broker per transactie een melding doen. Deze plicht geldt als de tussenhandel ten goede komt aan een gevoelig bestemmingsland (bijvoorbeeld Egypte, India, Iran, Libië, Pakistan, Syrië). Of als het gaat om een gevoelig goed. Wat een gevoelig goed is wordt bepaald in bijlage IIg bij de EU-dual-use-verordening. De Wsd heeft zogenaamde extraterritoriale werking dat wil zeggen dat de wet ook van toepassing is op Nederlanders die permanent buiten Nederland verblijven.

Vergunningen: transfers binnen de EU en exporten uit de EU

Binnen de Europese Unie is in principe sprake van vrij verkeer van dual-use en militaire goederen en diensten. Indien sprake is van een export naar een land binnen de EU, wordt dit een transfer of overdracht genoemd.

Dual-use: bedrijven moeten dan wel op hun handelsdocumenten (offertes en facturen bijvoorbeeld) vermelden dat bij export buiten de EU een vergunning is vereist. Zeer gevoelige goederen of technologie of diensten en/of technische bijstand in verband daarmee – denk aan bijvoorbeeld splijtstoffen - waarvoor wél een vergunning is vereist voor het verkeer binnen de EU, staan vermeld op bijlage IV van de EU dual-use verordening.

Voor wat betreft militaire goederen of technologie of diensten en/of technische bijstand in verband daarmee, geldt dat voor de transfer of overdracht binnen de EU sinds de inwerkingtreding van de Intra-Community Transfers Directive (30 juni 2012) na registratie uitsluitend nog gebruik gemaakt kan worden algemene overdrachtsvergunningen.

Voorafgaande aan een export (dus buiten de EU), moet een vergunning worden aangevraagd bij de CDIU. Deze dienst toetst de aanvraag aan het Nederlandse wapenexportbeleid. Daarvoor gebruikt de dienst de acht criteria uit het Gemeenschappelijk standpunt van de EU. De goederen mogen geen bedreiging vormen voor:

1. de internationale verplichtingen van de lidstaten;
2. de mensenrechten en het internationaal humanitair recht in het ontvangende land;
3. de interne situatie in het ontvangende land (spanningen of gewapende conflicten);
4. de regionale vrede, veiligheid en stabiliteit;

5. de nationale veiligheid van de lidstaten en hun bondgenoten;
6. het gedrag van het ontvangende land tegenover de internationale gemeenschap, vooral met oog op terrorisme, de aard van zijn allianties en het respect voor het internationaal recht;
7. het risico dat de goederen binnen het ontvangende land worden omgeleid of ongewenst verder worden geëxporteerd;
8. het sociale en economische beleid van het ontvangende land. Het land mag in verhouding niet veel meer uitgeven aan defensie dan aan sociaal en economisch beleid.

In een volgend artikel ga ik in op de registratieplicht, de verschillende soorten vergunningen, de indelingsverzoeken & sondages, het interne compliance programma en de zogenaamde catch-all clause.

Over de auteur

Gert Demmink is Managing Director van The Eagle Compliance Company, voorzitter van de Expertgroep Exportvergunningen van de Stichting Nederlandse Industrie Defensie & Veiligheid (NIDV) en vertegenwoordigt namens de NIDV het MKB in de Export Control Committee van de The AeroSpace and Defence Industries Association of Europe (ASD).

Meer weten? www.fenedexpress.nl, zoek op
 ➔ strategische goederen, juridische aspecten